

Tájékoztató

A Svájci-Magyar Együttműködési Program (Svájci Hozzájárulás) II.
időszak „*Energiahatékonyság és megújuló energiaforrások*”
tématerületen

„SM06-GEO Geotermikus energiaforrások távfűtéshez” című program

megvalósítása érdekében tervezett pályázati felhívás

Stakeholder konzultációjához

2023. június 21. – 2023. július 5.

Ahogy a fenntartható energia kérdése egyre előrébb kerül a politikai napirenden, az **alacsony szén-dioxid-kibocsátású fűtési megoldások stratégiai tervezésünk** részévé válnak. A program példamutató választ kíván adni a világjárvány utáni időszak közelmúltbeli kihívásaira és következményeire, a folyamatban lévő háborús helyzetekre és az **EU-ban fenyegető energiaválságra a fűtési szektor fenntarthatóságának javításával**, ahol gazdasági, környezeti és társadalmi szempontokat megfelelően kezelni és érvényesíteni kell.

A Svájci Hozzájárulás (a továbbiakban: Svájci Alap) a Svájci Államszövetség által létrehozott támogatási program (bővebb információ: <https://svajcialap.hu/statikus-oldalak/egyuttmukodesi-programrol>)

Magyarországon a Svájci Alap a magyar társfinanszírozással együtt a tematikus területek közül az energiahatékonyság növelését és **megújuló energiaforrások használatának előmozdítását 14 millió CHF** (közel 5Mrd HUF) összeggel támogatja .

Országunk a Kárpátok által övezett Pannon-medence területén helyezkedik el, ahol a térség földtani felépítése miatt a geotermikus adottságok kimagaslóan jók. A gazdag termálvíz készlet jelentős hányadát fordítják épületek fűtésére, részben geotermikus alapú távhő rendszereken keresztül, részben a távhő-infrastruktúrától függetlenül kiépült települési termálvizes fűtési rendszerekben. Jelen pályázati konstrukció célja ezen meglevő fűtési rendszerek bővítése (kivéve új kutak fúrása), korszerűsítése a geotermikus energia magasabb részarányának és hatékonyabb felhasználásának biztosítása érdekében.

Hazánkban a geotermikus alapú távhőrendszer fejlesztése összhangban van az új **Magyar Energia- és Klímastratégiával**. A Svájci Alap keretében megvalósuló program finanszírozása illeszkedik a fűtési szektor zöldítéséhez. Az SM06-GEO program keretében a távhő ellátás fogalma alatt olyan rendszereket értünk, ahol a hőt központilag, a fogyasztótól földrajzilag elkülönülten termelik és azt csővezetéken juttatják el a fogyasztónak, de a fogyasztók (végfelhasználók) azt nem szükségszerűen távhő szolgáltatói engedéllyel rendelkező jogi személyiségű szolgáltatótól, a Távhőtörvény által szabályozottan veszik át.

Magyarország azt az ambiciózus célt tűzte ki az Európai Parlament és Tanács 2009/28/EK irányelve alapján, hogy **megújuló energiaforrások** bruttó végső energiafogyasztásban való részesedésére vonatkozó, 2009-ben kijelölt, a 2020-as évre kötelező **cél 13 % legyen**, mely 2020-ban megvalósult. A további cél az, hogy hazánk a megújuló energiafelhasználás arányát 2030-ra **21%-ra növelje**.

Magyarországon a nyilvántartott geotermikus kutak száma (30 °C feletti hőmérséklet) eléri az 1772¹-öt. Az 1039 aktív geotermikus kút túlnyomó részét a balneológia (382) és a mezőgazdaság (231) hasznosítja. Más ágazatok, mint például az ipar (66), a közszolgáltatások (127), a monitoring (59) és a visszasajtolás (84) szintén jelentős részesedést adnak a geotermikus kutakból, míg a **táv- és városfűtés 47 geotermikus kút üzemeltetését teszi ki**².

A Svájci Szövetségi Tanács és Magyarország Kormánya között létrejött, az Európai Unió kiválasztott tagállamai számára az Európai Unión belüli gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését célzó Svájci Hozzájárulás II. időszak végrehajtásáról szóló keretmegállapodás kihirdetéséről szóló 507/2022. (XII. 13.) Korm. rendeletnek megfelelően, a programban allokálható források legalább 75%-át a három, Magyarországon leghátrányosabb helyzetű régióban **Észak-Magyarországon, Észak-Alföldön és a Dél-Dunántúlon** kell felhasználni.

¹ https://map.mbfisz.gov.hu/ogre_en/

² <https://map.mbfisz.gov.hu/ogre/>

Az allokalható források legfeljebb 25 %-a felhasználható az ország egyéb területein. A benyújtott pályázatok értékelésénél a kedvező geotermikus adottságok mellett előnyös elbírálás alá esik a pályázattal érintett település régiójának hátrányos szociális.

A programkomponensben támogatható, (tervezett) tevékenységek a következők:

- I. Meglévő kutak korszerűsítése, felújítása a fenntartható, geotermikus energiatermelés növelése érdekében**
 - I.1. geotermikus energiatermelési céllal működő termálkút kapacitásnövelése új, kútba telepített, illetve felszíni szivattyú(k) telepítésével;
 - I.2. geotermikus energiatermelési céllal működő termelő és visszasajtoló kutak kapacitásnövelése egyéb korszerűsítési és kútgépészeti munkálatok elvégzésével (pl. béléscső, szűrőberendezések, stb. cseréjével);
 - I.3. lezárt kutak (hévíz-kút, meddő szénhidrogén kút) felújításával, átalakításával és geotermikus hőtermelésbe állításával.
- II. A geotermikus energiatermelés és hasznosítás hatékonyságát és növekedését támogató egyéb felszíni gépészeti tevékenységek**
 - II.1. Termálvizek oldott gáztartalmának hasznosítását szolgáló berendezések kiépítése és üzembe állítása (pl. áramtermelő gázmotorok üzemeltetését megalapozó beruházás)
 - II.2. Hőszivattyúk telepítése.
- III. Hőközpontok korszerűsítése, átalakítása a geotermikus energia befogadása céljából.**
- IV. A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. tv. (Kbt.) 5. § (1) c) pontjában felsorolt szervezetek tulajdonában és használatában álló, közfeladat ellátását szolgáló épületek vagy épületrészek (pl. középületek, oktatási-, egészségügyi és szociális intézmények) mint új felhasználók bekapcsolása geotermikus energiát is hasznosító hőszolgáltatói rendszerbe.**
- V. Termálkút és/vagy meglevő, vagy újonnan létesítendő geotermikus alapú hőtermelő egység csatlakoztatása a meglevő városfűtési/távhőrendszerhez (távhő termelői hőközpontig)**

A tervezett, programkomponensek megvalósítására irányuló pályázati eljárás kötelező elemei:

- a felsorolt I-V. tevékenységek közül legalább egy tevékenység megvalósítására irányuló beruházás tervezése önállóan vagy a tervezett beruházást megvalósító konzorcium vezetőjeként,
- legalább egy, a tevékenységgel érintett, hátrányos helyzetű térségben aktív civil szervezettel való partnerség kialakítása.

A civil közreműködőktől elvárt tevékenység célja:

- a támogatott tevékenységek társadalmi elfogadottságának elősegítése a közösségi célokat szolgáló épületekben alkalmazott geotermikus energiahasznosítás jó gyakorlatainak elterjesztésével,

- **hozzájárulás ahhoz, hogy a megújuló energiaforrások fűtési célú hasznosítása a támogatott tevékenységgel érintett térségben élő, ezen belül hátrányos helyzetű társadalmi csoportok az életvitelének részévé váljon a környezetvédelmi ismereteik és energiatudatosságuk fejlesztése révén.**

A támogatási intézkedés során a programkomponens megvalósításába bevont civil szervezettől elvárt, támogatható tevékenységek a következők:

- a geotermikus energiahasznosítás környezetterhelési szempontból azonosítható előnyeivel kapcsolatos **személyes interakciókon, tehát az érintettek bevonásán alapuló, foglalkoztató/tájékoztató rendezvények, tudásnövelő kampányok, oktatások szervezése, lebonyolítása, ilyen jellegű ismeretterjesztő kiadványok készítése,**
- a programkomponens eredményeinek disszeminációja a helyi társadalom körében.

Támogatás mértéke programkomponensenként: 200 millió Ft - 1 milliárd Ft

Program ütemezése:

Az alábbi táblázat a programkomponensek irányadó megvalósítási ütemtervét mutatja be:

Év	2023				2024				2025				2026				2027				2028			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Konzultáció az érintettekkel																								
A pályázati felhívás közzététele																								
Javaslatok benyújtása.																								
Javaslatok elbírálása, döntés, Támogatási Szerződések kiadása																								
Tervezés																								
Engedélyek (ha releváns)																								
Az építkezés közbeszerzése																								
Végrehajtás (szakmai tevékenységek)																								
Végrehajtás (civil tevékenységek)																								
Képzések																								
Tesztműködés																								
Élő üzemmód kezdete																								
A program komponens lezárása																								

Finanszírozási feltételek:

A Magyarországon érvényes állami támogatási szabályok szerint, a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatására és energetikai infrastruktúra támogatására irányuló beruházás pénzügyi támogatásához az állami támogatásokról szóló 651/2014/EU rendelet biztosít jogalapot.

Kedvezményezettek:

1. A **geotermikus (táv)hőtermelők**, mint Programkomponens Operátorok beruházásai közvetlen finanszírozásban részesülhetnek.
2. **Civil szervezetek**, mint a Programkomponens Operátorok partnerei közvetlen finanszírozásban részesülhetnek.
3. A **végso, közintézményi hőfogyasztók**, (pl. önkormányzati középületek, szociális és egészségügyi intézmények) **tulajdonosai**, mint a programkomponens megvalósító konzorcium tagjai közvetlen finanszírozásban részesülhetnek.

A pályázat kiválasztás lehetséges szempontjai:

- projekt műszaki-technológiai megalapozottsága,
- az energia/klíma stratégiához való igazodás, környezetterhelésének – különösen az üvegházhatású gázok kibocsátásának - csökkentése,
- az elvárt indikátorokhoz történő hozzájárulás mértéke
- a projekt megvalósításához rendelkezésre álló erőforrás kapacitás, idő és finanszírozhatóság,
- a geotermikus hő szolgáltatás üzembiztonságának, üzemidejének növelése, előnyeinek javítása,
- a felhasznált támogatás társadalmi hasznossága, hasznosíthatósága (minél több középület geotermikus energiaforráshoz csatlakoztatása, minél nagyobb energiaköltség-megtakarítás elérése, stb.)